

STUDIA
ŹRÓDŁOZNAWCZE
Commentationes

XVIII

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE

XVIII

A C A D E M I A   S C I E N T I A R U M
E T   L I T T E R A R U M   P O L O N A
I N S T I T U T U M   H I S T O R I C U M

COMMENTATIONES

XVIII

WARSAWA — POZNAŃ 1973
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

P O L S K A   A K A D E M I A   N A U K
I N S T Y T U T   H I S T O R I I

STUDIA
ŹRÓDŁOZNAWCZE

XVIII

WARSZAWA — POZNAŃ 1973
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

KOMITET REDAKCYJNY

*Aleksander Gięsztor, Ireneusz Ihnatowicz,
Brygida Kürbisówna, Gerard Labuda
Ryszard Walczak (sekretarz)*

Adresy Redakcji:

ul. Marchlewskiego 126 p. 313 (A),
61-874 Poznań
tel. 511-91 w. 16 i 17
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28 (IH UW)
00-325 Warszawa
tel. 619-88

Rocznik poświęcony naukom pomocniczym historii
oraz źródłoznawstwu polskiemu i powszechnemu

Tom XVIII
przygotowany w latach 1971–1972

B.89/18

PRINTED IN POLAND

Okładkę i obwolucę projektował
Tadeusz Chlebowski

Na obwolucie wizerunek Juliusza Cezara w inicjale Martyrologium z Zwiefalten,
Landesbibliothek Stuttgart, Cod. hist. Fol. 415, fol. 52^v (XII w.)

*Profesor Zofii Kozłowskiej-Budkowej
w pięćdziesięciolecie Jej pracy naukowej
i w osiemdziesięciolecie urodzin*

Redakcja

SPIS RZECZY

Artykuły i rozprawy

Aron J. Guriewicz, Język źródła średniowiecznego i rzeczywistość społeczna. Średniowieczny bilingwizm	1
Barbara Frank, Paweł Włodkowic i inni Polacy w Subiaco	15
Jadwiga Karwasińska, Studia krytyczne nad Żywotami św. Wojciecha biskupa praskiego. VI. Przekaz akwizgrański . .	37
Paulina Ratkowska, Zabójstwo Cezara. Uwagi o miniaturze Cod. Jenensis Bose q. 6	45
Jadwiga Krzyżaniakowa, Kancelaria królewska Władysława Jagiełły jako ośrodek kultury historycznej	67
Maria Wierzbička, Początki syntezy historycznej w Polsce	97

Dyskusje i przeglądy

Antoni Gąsiorowski, Potrzeby wydawnicze w zakresie polskich dokumentów średniowiecznych	113
Maria Wojciechowska, O nowej edycji Kroniki Kosmasa z Pragi	123
Iván Hlaváček, Badania z zakresu dyplomatyki prowadzone na ziemiach czeskich w latach 1960–1970	135
Jerzy Luciński, Formularze czynności prawnych w Polsce w wiekach średnich. Przegląd badań	149
Ignacy Zarębski, Chorographia Regni Poloniae Jana Długosza a Giovanni Boccaccio	181
Leonid Żytkowicz, Lustracje dóbr królewskich XVI–XVIII wieku. Geneza i realizacja wydawnictwa	191
Henryk Damian Wojtyska, Stan przygotowania do druku korespondencji nuncjuszów w Polsce do roku 1572	199
Ryszard Bender, Polonica dziewiętnastowieczne w Archiwum Watykańskim	207

Artykuły recenzyjne i recenzje

Pielgrzymka ihumena Daniela z Rusi do Ziemi Świętej. Uwagi na marginesie reedycji (<i>Andrzej Poppe</i>)	213
Historia nauki polskiej. B. Suchođolski, wstęp i redakcja; t. I, P. Czartoryski, Średniowiecze, P. Rybicki, Odrodzenie; t. II, H. Barycz, Barok, K. Opalek, Oświecenie, Wrocław – Warszawa – Kraków 1970 (<i>Gerard Labuda</i>)	217
E. Opgenoorth, Einführung in das Studium der neueren Geschichte, mit einem Geleitwort v. Prof. Dr W. Hubatsch, Braunschweig 1969 (<i>Gerard Labuda</i>)	218
J. Szymański, Nauki pomocnicze historii. Od schyłku IV do końca XVIII w., Warszawa 1972 (<i>Brygida Kürbisówna</i>) . . .	219
Bibliografia istorică a României, t. I, 1944–1969. Autorii: I. Crăciun [i in.], București 1970; R. Deutsch, Istoricii și știința istorică din România, 1944–1969, București 1970; V. Moldoveanu [i in.], Ghidul bibliotecilor din România, București 1970 (<i>Jan Trynkowski</i>)	221
K. Wieser, Die Bedeutung des Zentralarchivs des Deutschen Ordens für die Geschichte Schlesiens und Mährens, Würzburg 1967 (<i>Bogusław Ratusiński</i>)	222
Katalog inwentarzy archiwalnych. Na podst. wykazów sporządzonych przez archiwa opr. M. Pestkowska, H. Stebelska, Warszawa 1971 (<i>Ireneusz Ihnatowicz</i>)	225
З. И. Хижняк, Киево-Могилянська академия, Київ 1970 (<i>Artur Kijas</i>)	226
F. Rosenthal, A history of Muslim historiography, sec. revised ed., Leiden 1968 (<i>Jerzy Hauziński</i>)	227
G. Labuda, Główne linie rozwoju rocznikarstwa polskiego w wiekach średnich, Kwartalnik Historyczny 78 (1971) (<i>Brygida Kürbisówna</i>)	229
J. Nowak, Untersuchungen zum Gebrauch der Begriffe populus, gens und natio bei Adam von Bremen und Helmold von Bosau, Diss. Münster (Westf.) 1971 (<i>Jerzy Strzelczyk</i>)	231
G. Labuda, O źródłach Kroniki Pruskiej Piotra z Dusburga, Komunikaty Warmińsko-Mazurskie, 1971 (<i>Brygida Kürbisówna</i>)	232

Hadży Mehmed Senai z Krymu, Historia chana Islam Gereja III. Tekst turecki wyd., przeł. i opr. Z. Abrahamowicz. Uzupełniający komentarz historyczny O. Górka i Z. Wójcik. Pod red. naukową Z. Wójcika, Warszawa 1971 (<i>Władysław A. Serczyk</i>)	234
J. Łojek, Zarys historii prasy polskiej w latach 1661–1831, Warszawa 1972; Z. Kmiecik, Zarys historii prasy polskiej w Królestwie Polskim w latach 1864–1904, Warszawa 1971; J. Myśliński, Prasa Galicji w dobie autonomicznej 1867–1918, Warszawa 1972; A. Paczkowski, Prasa Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1939, Warszawa 1971 (<i>Ireneusz Ihnatowicz</i>)	235
T. Kowalak, Prasa niemiecka w Polsce 1918–1939, Warszawa 1971 (<i>Aleksandra Garlicka</i>)	237
D. O. Edzard, Sumerische Rechtsurkunden des III. Jahrtausends aus der Zeit vor der III. Dynastie von Ur, München 1968 (<i>Julia Zabłocka</i>)	238
Pommersches Urkundenbuch, I. Bd. 786–1253, 2. Aufl. neu bearb. v. K. Conrad, Erster Teil, Zweiter Teil, Köln–Wien 1970 (<i>Gerard Labuda</i>)	242
Z. Perzanowski, Dokument i kancelaria sądu ziemskiego krakowskiego do połowy XV wieku, Kraków 1968; Dokumenty sądu ziemskiego krakowskiego 1302–1453, opr. Z. Perzanowski, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1971 (<i>Aleksander Gieysztor</i>)	243
S. Kuraś, Przywileje prawa niemieckiego miast i wsi małopolskich XIV–XV wieku, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1971 (<i>Brygida Kürbisówna</i>)	244
J. Purc, Itinerarium Witolda wielkiego księcia Litwy (17 lutego 1370–27 października 1430 roku), Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu nr 74, Historia z. 11, Poznań 1971; M. Neuman, Itinerarium Aleksandra Jagiellończyka wielkiego księcia litewskiego, króla polskiego (czerwiec 1492 – sierpień 1506), ibidem (<i>Antoni Gąsiorowski</i>)	246
Relationes statuum dioecesium in Magno Ducatu Lituaniae, 1, Dioecesis Vilmensis et Samogitiae. Pluribus adlaborantibus in unum redegit P. Rabikauskas, S. I., Romae 1971 (<i>Adam Vetulani</i>)	247
Handbuch der Verträge 1871–1964. Verträge und andere Dokumente aus der Geschichte der internationalen Beziehungen, hrsg. v. H. Stoecker unter Mitarbeit v. A. Rüger, Berlin 1968 (<i>Maria Wawrykowa</i>)	248
B. Л. Янин, Актовые печати древней Руси X–XV вв., т. I–II, Москва 1970 (<i>Marian Haisig</i>)	249
L. Koczy, The Vinland Map, Antemurale 14 (1970) (<i>Jerzy Strzelczyk</i>)	252
S. Kubiak, Monety pierwszych Jagiellonów (1387–1444), Wrocław–Warszawa–Kraków 1970 (<i>Aleksander Gieysztor</i>)	253
Najdawniejszy kalendarz gnieźnieński według kodeksu MS 1, wyd. B. Bolz, Poznań 1971 (<i>Zofia Kozłowska-Budkowa</i>)	254
T. Dunin-Wąsowicz, Inskrypcja konińska z roku 1151, w: Z dziejów regionu konińskiego, Wrocław–Warszawa–Kraków 1970; M. Plezia, Uwagi filologa nad inskrypcją konińską, ibidem (<i>Zofia Kozłowska-Budkowa</i>)	255

Zapiski krytyczne i sprawozdania

Источниковедение истории СССР XIX — начала XX в. Москва 1970 (<i>I. I.</i>)	257
Guide de la recherche en histoire contemporaine, publ. avec le concours de l'Institut des Hautes Études Européennes de Strasbourg. Strasbourg 1970 (<i>I. I.</i>)	257
Ch. H. Carter, The western European powers, 1500–1700, London 1971 (<i>M. Tym.</i>)	258
Вспомогательные исторические дисциплины 3 (1970) (<i>M. Bar.</i>)	258
T. Mołdawa, Skład osobowy naczelnych organów państwowych Polski Ludowej, Warszawa 1971 (<i>I. I.</i>)	259
K. Kersten, Historyk twórcą źródeł, Kwartalnik Historyczny 78 (1971) (<i>M. K.</i>)	259
K. Malinowski, Prekursorzy muzeologii polskiej, Poznań 1970 (<i>B. P.</i>)	260
Encyklopedia wiedzy o książce, red. naczelna A. Birkenmajer, B. Kocowski, J. Trynkowski, Wrocław–Warszawa–Kraków 1971 (<i>H. Rob.</i>)	260
Buch – Bibliothek – Leser, Festschrift für Horst Kunze, Berlin 1969 (<i>H. Rob.</i>)	261
Introduction bibliographique à l'histoire du droit et à l'ethnologie juridique, publ. sous la dir. de J. Gilissen, D/14: Lituanie. Par J. Bardach et J. Ochmański en collab. avec O. P. Backus, Bruxelles 1969 (<i>M. K.</i>)	261
R. Steigvila, Teodoro Narbuto biblioteka, Lietuvos TSR Mokslų akademijos darbai, ser. A 1 [35], Vilnius 1971 (<i>M. K.</i>)	262
Bibliographie des travaux des historiens polonais en langues étrangères parus dans les années 1945–1968, par S. Skwirowska, Wrocław 1971 (<i>G. L.</i>)	262
S. Wójcikowa, Bibliografia Archiwum Państwowego m. st. Warszawy i woj. warszawskiego, Warszawa 1971 (<i>I. I.</i>)	262
K. Schmid, Die Mönchsgemeinschaft von Fulda als sozialgeschichtliches Problem, Frühmittelalterliche Studien 4 (1970) (<i>Ź. Strz.</i>)	263
S. Zabłocki, Antyczne tradycje prerenesansu francuskiego i jego związki z poezją polską XV w., Acta Universitatis Wratislaviensis N° 150, Prace Literackie XIII, Wrocław 1971 (<i>B. K.</i>)	263
A. L. Gabriel, Les collègues parisiens et le recrutement des canonistes, L'Année Canonique 15 (1971) (<i>A. G.</i>)	264
C. Sirat, Les pierres précieuses et leurs prix au XV ^e siècle en Italie, d'après un manuscrit hébreu, Annales. Economies – Sociétés – Civilisations 23 (1968) (<i>Ź. Strz.</i>)	264
A. Zettersten, The Virtues of Herbs in the Loscombe manuscript, Lund 1967; tenże, A middle English lapidary, Lund 1968 (<i>Ź. Strz.</i>)	265

R. Constantinescu, <i>Mélanges d'histoire littéraire carolingienne, Revue Romaine d'Histoire</i> 9 (1970) (<i>Ź. Strz.</i>)	265
P. Bloch, <i>Erzbischof Bruno in Darstellungen des frühen Mittelalters, Jahrbuch des Kölnischen Geschichtsvereins</i> 40 (1966) (<i>A. G.</i>)	265
P. Frankiewicz, <i>Z tego źródła czerpałem...</i> , <i>Przewodnik Katolicki</i> , nr 29 z 18 VII 1971 (<i>Ź. Sz.</i>)	266
M. J. Hanak, <i>Sven Forkbeard, Bjoern Ironside and the city of Iomsborg in the Chanson de Roland, Romania</i> 92 (1971) (<i>Ź. Strz.</i>)	266
F. Mc Culloch, <i>La Création du Monde de Robert de Blois, Romania</i> 91 (1970) (<i>Ź. Strz.</i>)	266
V. T. Пашуго, I. B. Шталь, <i>Забуте повідомлення про рабство у Червонорусів (XI–XII ст.)</i> , <i>Український історичний журнал</i> 14 (1971); A. Поппе, <i>Ще раз про повідомлення Гервазія Тільберзького, ibidem</i> 15 (1972) (<i>Ź. Strz.</i>)	267
A. D. von den Brincken, <i>Eine christliche Weltchronik von Qara Qorum, Archiv f. Kulturgeschichte</i> 53 (1971) (<i>Ź. Strz.</i>)	267
P. Kielar, <i>Traktat przeciw beghardom Henryka Havrer, Studia Theologica Varsaviensia</i> 8 (1970) (<i>Z. K.-B.</i>)	268
Z. Włodek, <i>Odnaleziona „Satyra” Falkenberga, Studia Historyczne</i> 14 (1971) (<i>Z. K. -B.</i>)	268
Барбаро и Контарини о России. Вступит. статьи, подгот. текста перевод и комм. Е. Ч. Скржинской, Ленинград 1971 (<i>A. K.</i>)	268
H. Dziechcińska, <i>Biografistyka staropolska w latach 1476–1627, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk</i> 1971 (<i>M. K.</i>)	269
Maciej z Miechowa, <i>Opis Sarmacji azjatyckiej i europejskiej. Wstęp H. Barycz, z jęz. łacińskiego przeł. i koment. opatrzył T. Bieńkowski, posłowie W. Voisé, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk</i> 1972 (<i>M. K.</i>)	270
Szymon Starowolski, <i>Setnik pisarzy polskich albo pochwały i żywoty stu najznakomitszych pisarzy polskich. Przeł. i koment. opatrzył J. Starnawski, wstęp napisał F. Bielak i J. Starnawski, Kraków</i> 1970 (<i>M. K.</i>)	270
Літопис Самовидця, видання підгот. Я. І. Дзира, Київ 1971 (<i>Z. G.</i>)	270
<i>Folia diplomatica</i> 1 (1971) (<i>H. Man.</i>)	271
J. Favier, <i>Finance et fiscalité au bas Moyen Âge, Paris</i> 1971 (<i>R. M.</i>)	271
<i>Diplomata historiam Mathaei de genere Chak illustrantia — Oklevelek a Csák-territórium történetéhez</i> , [edd.] B. Kará-csonyi et Gy. Kristó, Szeged 1971 (<i>A. G.</i>)	272
J. Th. Sawicki, <i>Synodalia Polonica in einer Handschrift der Robbins Collection in Berkeley, Bulletin of Medieval Canon Law, new series</i> 1 (1971) (<i>A. G.</i>)	272
<i>Ein Brief des „Tatarenschrecks” Bernhard von Prittwitz an Herzog Albrecht von Preußen, ed. u. komm. v. G. Rhode, Zeitschrift f. Ostforschung</i> 21 (1972) (<i>R. W.</i>)	272
<i>Russian embassies to the Georgian kings (1589–1605), vol. I–II, ed. W. E. D. Allen, texts translated by A. Mango, Cambridge</i> 1970 (<i>A. G.</i>)	272
H. Dobbertin, <i>Die Piastin Richza von Everstein und ihre Verwandtschaft, Archiv f. schlesische Kirchengeschichte</i> 15 (1957); <i>tenże, Nachträge zum Aufsatz über die Piastin Richza von Everstein, ibidem</i> 16 (1958); <i>tenże, Die Piastin Richza (von Everstein) in der polnischen Forschung, ibidem</i> 17 (1959) (<i>K. Ź.</i>)	273
H. Jäger, <i>Historische Geographie, Braunschweig</i> 1969 (<i>G. L.</i>)	273
S. Alexandrowicz, <i>Ziemia Wielkiego Księstwa Litewskiego na mapie Karola Perthéesa „Polonia” z końca XVIII wieku, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza nr 74, Historia z. 11, Poznań</i> 1971 (<i>M. K.</i>)	274
<i>Український історико-географічний збірник</i> 1 (1971) (<i>Z. G.</i>)	274

Polemiki

„Rozbiór krytyczny” pracy Gerarda Labudy pt. <i>Twórczość hagiograficzna i historiograficzna Wincentego z Kielc</i> (<i>Marian Plezia</i>)	275
--	-----

Komunikaty

III Congresso Internazionale di Diplomatica (<i>Adam Vetulani</i>)	277
Iluminowana stronica. Wystawa w Victoria and Albert Museum, Londyn, 13 V — 10 X 1971 (<i>A. G.</i>)	277
Obecne perspektywy wydawania polskich źródeł historycznych (<i>Red.</i>)	278
Konferencja naukowo-dydaktyczna poświęcona naukom pomocniczym historii (<i>Kazimierz Myśliński</i>)	280
Uchwała Konferencji naukowo-dydaktycznej poświęconej naukom pomocniczym historii, Wisła–Katowice 24–27 V 1972	281

SPIS ILUSTRACJI I TABLIC

Do art. B. Frank:

Ryc. 1. Monte Cassino, Arch., caps. 39 fasc. 6. Podpisy opata Bartłomieja z Senis oraz sześciu członków konwentu w opactwie Św. Scholastyki, wśród nich Stefana i Hieronima z Polski, 7 lutego 1369 r.	19
Ryc. 2. Subiaco, Arch. S. Scolastica, Arca IX a, nr 34. Lewa kolumna podpisów opata Franciszka z Padwy oraz dwiętnastu członków konwentu, wśród nich Stefana, Hieronima i Jana z Polski, 4 lipca 1378 r.	22
Ryc. 3. Subiaco, Bibl. S. Scolastica, Cod. CXXXIX, fol. 113 ^v . Fragment ekscerptów z <i>Liber „Caritas”</i> dokonanych przez Stefana z Polski	26
Ryc. 4. Subiaco, Bibl. S. Scolastica, Cod. CXXXIX, fol. 127a ^v . Inny fragment ekscerptów z <i>Liber „Caritas”</i> z próbą pióra Stefana z Polski	27

Do art. J. Karwasińskiej:

Ryc. 1. Aachen, Domarch., Ms 9 (XIX), <i>Antiquum Passionale</i> , fol. 105 ^v –106 ^r , <i>Vita s. Adalberti</i> , początek	38
Ryc. 2. Aachen, Domarch., Ms 9 (XIX), <i>Antiquum Passionale</i> , fol. 108 ^v –109 ^r , <i>Vita s. Adalberti</i> , od cap. VIII (zakończenie) do cap. XI	39

Do art. P. Ratkowskiej:

Ryc. 1. Zdobycie Kartaginy i Zabójstwo Cezara. Jena, Universitätsbibl., Cod. Jenensis Bose q. 6, fol. 20 ^r	47
Ryc. 2. Zabójstwo Cezara. Drezno, Staatsbibl., Oc. 80	50
Ryc. 3. Zabójstwo Cezara. Mediolan, Bibl. Ambrosiana, Cod. Mediol. Amb. F. 129 sup.	51
Ryc. 4. Walka cesarza Henryka IV z synem, Henrykiem V. Jena, Universitätsbibl., Cod. Jenensis Bose q. 6, fol. 91	53
Ryc. 5. Juliusz Cezar. Stuttgart, Landesbibl., Cod. hist. Fol. 415, fol. 52 ^v	55
Ryc. 6. Aleksander Wielki z Dariuszem i Cyrusem. Wolfenbüttel, Landesbibl., Cod. 74. 3. Aug. Fol., fol. 1	56
Ryc. 7. Cezar pod Thapsus. Rouen, Bibl. Municipale, Ms 1050	57
Ryc. 8. Ninus tronujący i Śmierć Ninusa. Jena, Universitätsbibl. Cod. Jenensis Bose q. 6, fol. 10 ^r	60
Ryc. 9. Wręczenie rękopisu Fryderykowi I Barbarossie, Rzym. Bibl. Vaticana, Ms. lat. 2001/1, fol. 1 ^v	61
Ryc. 10. Zabójstwo Cezara. Niegdyś Berlin, Preussische Staatsbibl., Ms. Hamilton 675, fol. 36 ^r	62

Do art. M. Wojciechowskiej:

Trzy przykładowe arkusze z roboczej kartoteki edytorskiej Kroniki Kosmasa z Pragi (przerisy graficzne)	130-132
--	---------

Do art. L. Żytkowicza:

Tabl. I. Stan wydawnictwa ilustracji	195
Tabl. II. Jednostki wydawnicze [ilustracji]	195

TABLE DES MATIÈRES

Articles et études

Aron J. Gurievič, Die Sprache der mittelalterlichen Quelle und die sozialrechtliche Realität. Bilinguismus im Mittelalter	1
Barbara Frank, Paulus Wladimiri und weitere Polen in Subiaco	15
Jadwiga Karwasińska, Études critiques sur les Vies de Saint Adalbert évêque de Prague, VI. Le manuscrit de l'Aix-de-Chapelle	37
Paulina Ratkowska, Der „Cäsarenmord“. Bemerkungen über die Miniatur Cod. Jenensis Bose q. 6	45
Jadwiga Krzyżaniakowa, Die königliche Kanzlei von Władysław Jagiełło als Zentrum der historischen Kultur	67
Maria Wierzbicka, Les débuts de la synthèse historique en Pologne	97

Discussions et revues

Antoni Gąsiorowski, Polnische Urkunden aus dem Mittelalter. Ein Editionsprogramm	113
Maria Wojciechowska, Über die neue Edition der Chronik des Kosmas von Prag	123
Ivan Hlaváček, Die Urkundenforschung in den böhmischen Ländern in dem Jahrzehnt 1960–1970	135
Jerzy Luciński, Formulare der Rechtshandlungen im polnischen Mittelalter. Eine Übersicht	149
Ignacy Zarębski, Chorographia Regni Poloniae de Jean Długosz et Boccace	181
Leonid Żytkowicz, Lustrationes bonorum regalium des XVI–XVIII siècles. La genèse et la réalisation de leur publication	191
Henryk Damian Wojtyska, La correspondance des nonces pontificaux en Pologne jusqu'en 1570	199
Ryszard Bender, Les Polonica du XIX ^e siècle aux Archives du Vatican	207
Articles critiques et comptes rendus	213
Notes critiques	257
Polemique	275
Communications	277

SPIS WSPÓŁPRACOWNIKÓW – LISTE DES COLLABORATEURS

<i>M. Bar.</i>	Marek Barański, Warszawa Ryszard Bender, Lublin Barbara Frank, Rzym, Italia	<i>R. M.</i>	Roman Michałowski, Warszawa Kazimierz Myśliński, Lublin
<i>A. M. G.</i>	Aleksandra Garlicka, Warszawa Antoni Gąsiorowski, Poznań	<i>B. P.</i>	Bogdan Pisz, Warszawa Marian Plezia, Kraków Andrzej Poppe, Warszawa Paulina Ratkowska, Warszawa Bogusław Ratusiński, Kraków
<i>A. G.</i>	Aleksander Gieysztor, Warszawa	<i>H. Rob.</i>	Halina Robótka, Toruń Władysław A. Serczyk, Kraków
<i>Z. G.</i>	Zenon Guldon, Kielce Aron J. Guriewicz, Moskwa, ZSRR Marian Haisig, Wrocław Jerzy Hauziński, Poznań Iván Hlaváček, Praga, ČSSR	<i>Ź. Strz.</i>	Jerzy Strzelczyk, Poznań
<i>I. I.</i>	Ireneusz Ihnatowicz, Warszawa	<i>Ź. Sz.</i>	Józef Szymański, Katowice
<i>K. Ź.</i>	Kazimierz Jasiński, Toruń Jadwiga Karwasińska, Warszawa	<i>M. Tym.</i>	Michał Tymowski, Warszawa Jan Trynkowski, Warszawa Adam Vetulani, Kraków
<i>A. K.</i>	Artur Kijas, Poznań	<i>R. W.</i>	Ryszard Walczak, Poznań Maria Wawrykowa, Warszawa Maria Wierzbicka, Warszawa Maria Wojciechowska, Poznań Henryk Damian Wojtyska, Lublin Julia Zabłocka, Poznań Ignacy Zarębski, Kraków Leonid Żytkowicz, Toruń
<i>M. K.</i>	Marceli Kosman, Poznań		
<i>Z. K.-B.</i>	Zofia Kozłowska-Budkowa, Kraków Jadwiga Krzyżaniakowa, Poznań		
<i>B. K.</i>	Brygida Kürbisówna, Poznań		
<i>G. L.</i>	Gerard Labuda, Poznań Jerzy Luciński, Poznań		
<i>H. Man.</i>	Halina Manikowska, Warszawa		

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
ODDZIAŁ W POZNANIU

Wydanie I. Nakład 370+90 egz. Arkuszy wydawniczych 39,25. Arkuszy drukarskich 37. Papier druk. sat. kl. III, 80 g, 61 × 86 cm. Oddano do składania w listopadzie 1972 r. Podpisano do druku w listopadzie 1973 r. Druk ukończono w grudniu 1973 r. Zam. nr 9616/72. D-15/838. Cena zł 125,-

POZNAŃSKIE ZAKŁADY GRAFICZNE
IM. MARCINA KASPRZAKA W POZNANIU

